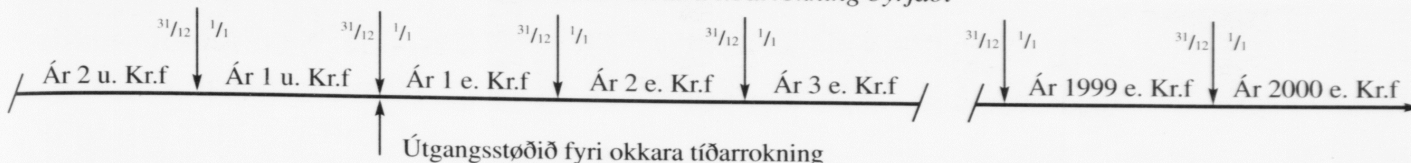

Tíðaraksil sum vísir hví bert eru liðin 1999 ár síðani okkara tíðarrokning byrjaði

Útgangsstøðið fyrri okkara tíðarrokning

kristnu epokuna. Hjá egyptarunum var útgangsstøðið ofta ógreitt og skifti tá ið nýggjur farao tók við. Julianski kalendarin nýtti árið 753 u. Kr. f., tá Rom, sambært søgnini, varð grundaður av Romulus, sum útgangsstøði. Jødakalendarin, ein mána-sólkalendar, sum enn í dag verður hildið seg til tá tað kemur til átrúnaðarlígar høgtíðir, tekur útgangsstøði í skapanini ár 3761 u. Kr. f. sambært Gamla Testamentinum. Til stuttleika kann í hesum sambandi nevast at fyrsti kendi egyptiski kalendarin er frá árinum 4236 u. Kr. f. Í dag er sum sagt bert ein reinur mánaðmanakki í nýtslu og er tað hin islamski kalendarin, sum tekur útgangsstøði í tá Mohamed varð noyddur at fara úr Mekka til Medina hin 15. juli í 622 e. Kr. f.

Jólini trína inn á leikpallin

At avgera nær páskirnar skulu falla ár eftir ár er ikki nakað lætt rokinstykki. Á kirkjufundinum í Nicaea í árinum 325, undir leiðslu av Konstantini kajsara, varð viðtikið at páskirnar, stórsa hátíð teirra kristnu, skuldi haldast allastaðni á einum og sama degi og at tær ikki máttu falla saman við páskirnar hjá jøðunum. Konstantini dámdi ikki jøðar. Men onki varð sagt um hvussu farast skal fram til at leggja dagin fastan, so úrslitið varð at tað framvegis varð litið upp í hendurnar á astronomunum í Alexandria at avgera dagin. Hetta forargði ikki sirt pavastólin í Rom og í árinum 525 bað

pávin Jóhannis I, abbotin Dionysius Exiguus, sum var ein framúrskarandi stóð og stjórnufrøðingur, um at rokna út dagfestingina av páskunum fyrri árið 526. Fregnartænasta var heldur ikki tá á døgum nakað fremmant fyrirbrigdi og á ein ella annan hátt heppnaðist tað abbotinum at fáa fatur á rokniháttinum sum alexandrinamir brúktu og kundi sostatt gera ein páskakalendar sum gekk frá 532 og heili 95 ár fram í tíðina til ár 627. Pávin gjørdist loksins leysur av alexandriksku huldmonnum.

Tað sum hevði størri týðning fyrri eftirtíðina var tó útgangsstøði fyrri tíðarrokningini sum Dionysius Exiguus valdi sær. Á páskatalvurnar hann læt frá sær skrivandi hann: "anni Domini nostri Jesu Christi 532-627." Á okkara harra Jesu Krists. Hann er sostatt fyrsti kendi maður sum brúkar eina tíðarfesting við útgangsstøði í Jesu føðing. Frammanundan varð brúkt anno Diocletianus við útgangsstøði í árinum hesin settist á kajsaratrúna. Árið var 284 eftir okkara tíðarrokning. Einki er til skjals um hvussu Dionysius roknaði seg fram til at Jesus varð føddur fyrri 531 árum síðani og líka litið um hví hann letur hann vera 1 ár tá hann verður føddur. Maðurin var hódast ál matimatikari! Lukas sigur at Jesus var føddur tað árið Augustus kajsari gav boð um fólkataljing í øllum ríkinum og meðan Quirinius var landshövdingi í Syria. Árið var 6 ella 7 eftir okkara tíðarrokning. Hinvegin sigur Matteus

at Jesus var føddur undir Herodesi tí stóra og hesin doyði ár 4 undan okkara tíðarrokning. Um vit siga at Jesus verður føddur árið fyrri sum Herodes doyri koma vit til ár 5 undan okkara tíðarrokning og tað er tað árstalið flestu søgumenn halda seg til í dag. Hví hann letur Jesus vera eitt ár tá hann verður føddur kann komast av at nullið ikki enn var tikið í nýtslu í Europa. Tað verður tað ikki fyrr enn í seinnu helvt av miðöldini. Hetta vælsignaða nullið hevur síðani voldt monnum hovuðbrýggi og er orsökini til at bert eru liðin 1999 og ikki 2000 ár frá útgangsstøðinum fyrri okkara tíðarrokning. Rætta anno Domini 2000 var trúliga longu í 1996!

At taka útgangsstøði í Kristi føðing spreiddir seg síðani so liðandi innanfyri kristna partin av Europa og tá komið er inn í 1000 öld er hetta vörðin mest vanligi hátturin at raðfesta árið. Sjálvan dagin tá Jesus varð føddur festi ongín seg við, tí at halda føðingardag tá í tíðini varð hildið at vera ein heiðin siður. Veitsla hevur tó frá fornöldini av verið hildin tá sólin aftur er farin at flyta seg norðureftir. Í norðurlondum sum hávetursblót, har offrað varð til gudarnar. Í Rom gjørdi kajsari Aurelianus í árinum 272 e. Kr. f. hin 25. desember til halgidag til heiðurs fyrri sólin, "dies natales solis invicti" (føðingardagur sólarinnar, henni sum ikki kann vinnast á). Sløk hundráð ár seinni fóru kristnir rómverjar at halda dagin til minnis um Kristi føðing. Einki er at iv-

ast í at tað hevur verið til at víga upp imóti sólarýrkanini. Kirkjan hevði jú fyrri vana at taka yvir halgidagar frá øðrum religiðnum og at kristna teir.

Nú á døgum verður ofta nýtt átrúnaðarlíga og mentunarliga neutrala málbergingin undan og aftaná okkara tíðarrokning í staðin fyrri undan og eftir Kristi føðing.

Vikur og mánaðir

At telja tíð í vikum hevur ikki stóði í nøkrum natúrligum sykklusi, men man hóðast tað fella væl til okkara lívs-lag, tí bæði seks-, otta- og tiggjudagavikan eru royndar og hava verið í brúki í stuttum og longum tíðarskeiðum, men eru so aftur dottnar burtur til frama fyrri sjejdagavikuna. Sjejdagavikuna hava vit, sum so mangt annað, frá babylonarunum. Á árið hevur 12 mánaðir kemst natúrlíga av at 12 mánamánaðir leggja so tætt uppá sólarárinum. Men tað var ikki altíð so. Eitt tíðarskeið nýttu rómverjar eina tiggjumánaðarskipan fyrri árið, so sum nóvnini september, oktober, november og desember bera boð um. Sjeyndi, ottandi, níggjundi og tiggjundi mánaðin. Tað riggaði sjálvandi ikki so væl og varð tó broytt til frama fyrri tólvánaðarárið.

Føroyskir álmanakkar

Í 1896 kom út fyrsti álmanakkin, sum iskoyti til "Hentu bók", útgivin í Føroyum av felagnum Sólar-magni. Í bókini vóru hentir upplýsingar um ymisk viðurskipti so sum ferðætlanir, almennar skivstovur í Havn (tær vóru 3) við meira, á føroyskum máli og so ein álmanakki á danskum. Árið eftir kom so álmanakkin frá Keyptmannahavn lærda háskúla, útroknaður fyrri Føroyar og umsettur til føroyskt av Jakob Jakobsen. Hesin álmanakkin kom út fyrri seinastu ferð í 1978. H. N. Jacobsens Bókahandils álmanakki er kominn út síðani 1927 og kemur framvegis. Fyri árið 2000 er onkur annar álmanakki eisini kominn afturat.

Klokkan 24.00**31. des. ár 1999****ella klokkan 00.00****1. jan. 2000 eru liðin:**

1999 ár frá útgangsstøðinum fyrri okkara tíðarrokning
2000 ár Jesu føðing
5760 ár frá skapanini av, sambært Bibliuni
6235 ár frá fyrsta kenda egyptiska álmanakkanum
1001 ár frá fyrstu kristniðanini í Føroyum
531 ár frá abboturin Dionysius Exiguus fastleggur Jesu føðing til ár 1.
103 ár frá fyrsta álmanakkanum útgivin í Føroyum
102 ár frá fyrsta álmanakkanum útgivin á føroyskum

Fara hestarnir at renna aftureftir?

Nógv fólk hava havt úr at gera við at loysa 2000 trupulleikan, men tað er ikki fyrstu ferð at so er. Fyri góðum 2000 árum síðani stóðu fólk í somu støðu - við ár 0 trupulleikanum

Góði Cassius,

Arbeiðir tú enn við at loysa ár 0 trupulleikan? Hetta skiftið frá fyrri Krist til eftir Krist veldir okkum stórar trupulleikar, og tíðin til skifti verður stytst. Eg veit ikki um fólk eru greið yvir, at tey mitt í tí heila skulu telja óvugtán veg?

Tað fólk vita um, hava vit talt niðureftir, men nú skulu vit knappliga til at telja upp eftir. Lógið at eingin hevur hugsað um henda trupulleika fyrri langari tíð síðani - ístaðin fyrri at kasta tað upp í okkara hendur í seinastu løtu.

Eg tosaði við Cæsar fyrri nøkrum døgum síðani. Hann var í øðini um, at Julius ikki hevði havt trupulleikan í huganum tá hann gjørdi kalendarin. Cæsar segði, at nú skilti hann væl hví Brutus var vörðin so illur í sær. Vit bóðu um ein fund við Consultus, men tað einasta hann hevði at siga var, at tað eftir øllum at døma ikki var skilagott at halda á, at telja niðureftir og brúka minus fyrri Krist. - Og sum vanligt, skuldi hann hava nógvvar pengar fyrri einki konstruktívt at gera.

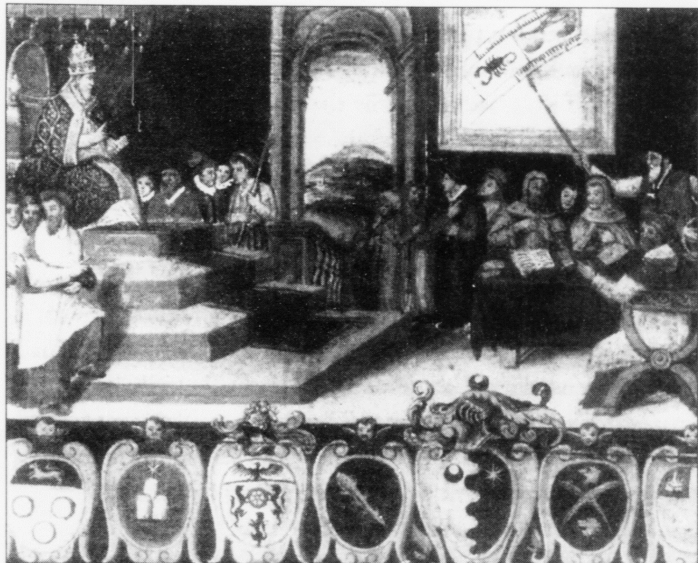
Heldur tú, at vit vera noyddir til at sleppa okkum av við allan telduútbúna og byrja av nýggjum? Um so er, fer Macrohard at forvinna eina rúgvu burtur úr tí. Hjá pengaútlánarunum er verri státt. Teir eru um at fara úr sínum góða skinni. Teir hava frætt, at rentur teirra vera óvugtár, og tað merkir, at teir frammyvir skulu gjalda kundum teirra fyrri at upptaka lán. Rentan gerst jú negativ! Um so er kann talan gerast um vandamikla støðu.

Sjálvur havi eg tann stóra trupulleika, at eg í mínum villasta hugi, ikki dugi at ímynda mær sandin í tímaglasinum renna upp eftir. Vit hava høyrð um triggjar vísar menn eystanfyrri, sum arbeiða við trupulleikanum, men tíverri vera teir ikki her fyrr enn alt er yvirstaðið!

Eg havi høyrð, at tað eru ætlanir um at seta allar hestarnir inn í stallin stutt fyrri midnætt, av tí at fleiri eru bangin um at teir bráðliga steða og fara at renna aftureftir, og tað kann gerast lívshættisligt fyrri reiðmenninar og kann gera stóran skaða á hestavognarnar. Harafturat eru fleiri sum halda, at verðin gongur undir tá vit flyta til ár 0.

Ná, men vit arbeiða framhaldandi við hesum forbrenda ár 0 trupulleikanum og eg sendi tær eitt nýtt pergament tá vit hava funnið út av onkrum nýggjum. Høvdur tú okkurt gott hugskot, so læt meg endiliga frætta.

Plutonium

Pávin Gregorius XIII, ovast til vinstri, luttekur á fundi í álmanakka-nevndini, áleið 1581